

Doktorgrad om arbeidslivsrelevans i IT-studieprogram

Våren 2021 er det tid for siste innspurt for tre av stipendiatene ved Excited. Vi tok en prat med **Gunhild Marie Lundberg**. Hun skriver om et tema som er veldig i vinden i disse dager, arbeidslivsrelevans. Arbeidet er tilknyttet Exciteds delprosjekt P5 Career Readiness, og **Birgit R. Krogstie** er hovedveileder.

Foto: Kai Torgeir Dragland/NTNU

Selv hadde Gunhild aldri en klar plan for hva hun skulle jobbe med etter studiene, og hun hadde slett ikke sett for seg at phd var en veg å gå. Men da forskningen på masteroppgaven viste seg å være den morsomste delen av studiet, og veilederen hintet om muligheten for å fortsette med en doktorgrad, ble interessen vekket.

Så hva tenker en stipendiat på veg ut i yrkeslivet etter en doktorgrad om egen arbeidslivsrelevans?

- Et doktorgradsstudium er som en reise hvor man blir bedre kjent med seg selv, sier hun. - Hva er det jeg står for, og hvordan er jeg komfortabel med å jobbe. Under intervjuer med informanter får man kjennskap til nye perspektiver på verden, noe jeg synes er veldig interessant. En doktorgrad er å tilegne seg ny kunnskap, vurdere den kritisk, og samtidig være prosjektleder i sitt eget prosjekt.

Gunhild forteller at hun ofte hadde en følelse av at hun ikke passet helt inn som IT-student. - Både på bachelor og masternivå kunne jeg føle på at dette var interessant, men jeg klarte ikke å se for

meg at jeg skulle jobbe med dette, sier hun. Etter forskningen om arbeidslivsrelevans til doktorgraden har hun fått et annet perspektiv på hva som utløste de følelsene.

- Ansettbarhet (Engelsk fagbegrep: Employability) har tradisjonelt fokusert mest på spesifikke kunnskaper og ferdigheter. Begrepet har blitt knyttet opp mot identitet før, men da identitet som student i for eksempel IT. Mitt doktorgradsarbeid fremhever at ansettbarhet er en prosess som ikke slutter når du får graden fra universitetet. Den fortsetter ut i arbeidslivet som en vedvarende utvikling gjennom karrieren.

Hun mener det ofte er alt for mye fokus på karakterer og kunnskap, men også hvilken motivasjon du har, og hvordan du selv identifiserer deg med feltet bør være viktige fokusområder. Og det er dette hun nå tror førte til følelsen av å ikke passe inn. Jeg hadde ikke en befestet identitet innenfor fagfeltet, jeg hadde ikke utviklet en ide om at «dette skal jeg bli», reflekterer Gunhild. Men, det er mer enn bare kompetanse som gjør deg klar for arbeidslivet. Etter hvert i studiene og særlig i doktorgradsløpet så jeg hvilke områder i faget som passet mine verdier og mine mål her i livet, og da blir man også mye mer engasjert og kan lettere bli trygg på egen kompetanse.

Gjennom forskningen sin har hun sett at de studentene som har et mer samfunnsnytteperspektiv og ønsker å bidra til samfunnet og fellesskapet, faller fra når de ikke kan kjenne igjen slike perspektiver i studiet sitt og ikke kan se for seg en slik veg i yrkeslivet. Hun peker på at dette er tematikk som nå kommer frem i anbefalingene fra Fremtidens Teknologistudier – et stort prosjekt ved NTNU, og Excited sine tanker innenfor delprosjektet P1 «Informed decisions» og P2 «Projects of Becoming».

- Jeg snakket med en student som ville jobbe med IT-sikkerhet i Staten. Men hun hadde blitt motløs av å starte på studiene, for ingenting i studiene viste henne at hun var på veg dit, og ingen andre studenter hun møtte hadde samme perspektiv og motivasjonen som henne, sier Lundberg.

Forskningen min viser hvordan det er viktig for studenten å kunne identifisere seg med fagdisiplinen, at man kan forestille seg en fremtid som den man ønsker å bli, og at man føler en samstemthet med disiplinen – at man blir engasjert, føler at man utvikler seg som person. Av og til kan det være enkle ting, som at du endrer innstillinger på telefonen som følge av det du har lært om IT-sikkerhet. Kompetanse har noe med identitet å gjøre, vi må ikke bare se på hvilke emner et studium skal inneholde, hvilke læringsutbytter – men også hva som ligger rundt dette, hva studentene kan identifisere seg med, hvem de ønsker å bli. Og dette ser jo vi i Excited som særlig viktig å integrere i det viktige førsteåret, særlig for å holde oppe motivasjonen gjennom emner som kan føles tunge og utfordrende for mange.

I doktorgradsprosjektet har Gunhild også sett på tiden fra kandidater blir ansatt til de er fullt operative, i artikkelen *Becoming Fully Operational: Employability and the Need for Training of Computer Science Graduates*. - Vi fant stor variasjon mellom arbeidsgivere i hvor mye kursing som trengs for nyansatte, men at de var fornøyd uansett om det tok 2 måneder eller de hadde de nyansatte på introprogram i tre år. Arbeidsgiverne svarte alltid at det var «som forventet». Her så vi at det tette samarbeidet mellom universitetet og næringslivet var en viktig faktor for tilfredsheten. Næringslivet kjente kompetansen som ble vektlagt i studieprogrammene, og hadde vært med å påvirke studiets innhold. Dermed visste de hva som kunne forventes av kandidatene etter studiene, og hva de selv ville måtte legge til av jobbspesifikk opplæring i etterkant.

Nå er doktorgradsprosjektet hennes inne i slutfasen, med levering i løpet av sommeren. - Det er veldig gøy å begynne å sette sammen alt arbeidet man har gjort, og se at det er en helhet, forteller

hun. - I innspurten begynner man å se at man skal bli ferdig. Når jeg begynte som stipendiat, trodde jeg at å skrive kappen for artikkelsamlingen skulle bli en vanskelig periode i arbeidet, men egentlig er dette den artigste fasen. «Kappen» er en redegjørelse for sammenhengen mellom de forskjellige artiklene, med en syntese av resultatene.

- Så hvordan føles det å være i siste fase?

- Det er fint å se både hvor mye jeg selv har lært og hvor langt jeg har kommet med forskningen, men det er enda mer inspirerende å sette det sammen til et bidrag som kan ha betydning ikke bare for meg selv og Excited-senteret, men også ved andre universiteter nasjonalt og internasjonalt. Økt kunnskap om arbeidslivsrelevans, og studentenes opplevelse av relevans, kan brukes for å skape bedre og mer motiverende læringsløp for fremtidige studenter.

- Hva skal du gjøre etter doktorgraden og hvordan føler du kompetansen du har gir deg arbeidslivsrelevans?

- Etter doktorgraden skal jeg begynne i Norsk Helsenett. Jeg mener man får viktig kompetanse ved å ta en doktorgrad: man lærer å kunne argumentere for sine perspektiver, tenke kritisk og å samhandle med andre mennesker, samtidig som man har vært prosjektleder for sitt eget prosjekt hvor delleveransene og sluttdatoen ikke er satt, men noe man må avgjøre selv. En doktorgrad er jo det ultimate beviset på at man kan tilegne seg kunnskap, noe det alltid vil være stort behov for i IT-verdenen. Ofte har man tunge, komplekse og abstrakte tankeprosesser under doktorgraden, som arbeidslivet har stort behov for etter hvert som stadig mer blir komplekst. Og én ting til slutt: jeg har nå dannet meg en identitet og kan se for meg en fremtid innenfor IT-yrket, noe som jeg manglet som bachelor- og masterstudent.